

ГУМАНИТАРЛЫҚ БІЛІМ БЕРУДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Мұратбек Бағила Құрманбекқызы
Ф.ғ.к., доцент, Қ.Жұбанов атындағы АӨУ
Айтбенбетова Айгул Кадирановна
Ф.ғ.к., доцент, Қ.Жұбанов атындағы АӨУ

Аннотация. В данной статье речь пойдет о том, что развитие гуманитарного образования в условиях информационного общества в современном мире направлено на его интеграцию с естественнонаучным образованием. Это объединение обеспечивает строгость и точность технических и методологических аспектов гуманитарного знания, что определяет его эффективность и объективность.

Abstract. This article will focus on the fact that the development of humanitarian education in the conditions of the information society in the modern world is aimed at its integration with natural science education. This association ensures the rigor and accuracy of the technical and methodological aspects of humanitarian knowledge, which determines its effectiveness and objectivity.

Ключевые слова: методика обучения, интеграция, информационные технологии, дистанционное обучение

XXI ғасырда гуманитарлық білім берудегі ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың рөлі артып келеді. Тарихи тұрғыдан алғанда, нақты пәндер әрдайым ақпараттық технологияларға жақын болды, ал гуманитарлық білім оларға қарамастан жеке дамыды. Гуманитарлық ғылымдар оқытушыларын бағдарламалауды үйрету арқылы ақпараттық технологиялармен таныстыру әрекеттері жасалды, бірақ бұл сабақтар сәтті болмады. Ауысым есептеу техникасы мен бағдарламалық жасақтаманың белсенді дамуы болған кезде пайда болды (жоғары деңгейлі бағдарламалау тілдері түрінде), содан кейін ақпараттық технологиялар тек гуманитарлық зерттеулерде ғана емес, сонымен қатар гуманитарлық білім беруде де қолданыла бастады. Осы кезеңде ақпараттық технологиялар гуманитарлық бағыттағы оқытушылар мен студенттерді негізгі үш міндетті шешуге мүмкіндік беретін деңгейде жалпыға бірдей компьютерлендіруді қамтамасыз етеді:

- интернетке шығуды қамтамасыз ету;
- бірыңғай ақпараттық кеңістікті дамыту;
- басқарылатын ақпараттық білім беру ресурстарын құру, дамыту және пайдалану.

«Білім беру ақпараттық технологиялары білім беру ортасында жүзеге асырылады, онда келесі жұмыс компоненттерін бөліп көрсету керек:

- техникалық (байланыс құралдары және компьютерлік техника);
- бағдарламалық-техникалық (іске асырылатын оқыту технологиясын бағдарламалық қолдау құралдары);
- ұйымдастырушылық-әдістемелік (барлық оқу процесін ұйымдастыру және студенттер мен оқытушыларға арналған нұсқаулықтар).»

Дәстүр бойынша гуманитарлық білім дүниетанымдық міндеттерді шешу, қазіргі әлеуметтік-мәдени жағдайда бағдарлау үшін іргелі негіздерді қалыптастыруға ұсынылды. Қазіргі жағдайда ақпараттық қоғам білім берудің гуманитарлық дайындығының міндеттері мен бағдарларының өзгеруімен байланысты.

Ақпараттық қоғамдағы гуманитарлық білім пәнаралық сипатқа ие болады, оның негізінде гуманитарлық білім беруде ақпараттық технологияларды қолдану әдісі жатыр. Пәнаралық білім беру объектісі қажетті деректерді тиімді өңдеуге, сақтауға және іздеуге бағытталған ақпарат пен ақпараттық технологиялар болып табылады. Маманданудың пайда болуы, білім берудің іргелес салаларының пайда болуы гуманитарлық ғылымды дамытады.

Қазіргі әлемде ақпараттық қоғам жағдайында гуманитарлық білім беруді дамыту оның жаратылыстану білімімен интеграциялануына бағытталған. Бұл біріктіру гуманитарлық білімнің техникалық және әдістемелік жақтарының қатандығы мен дәлдігін қамтамасыз етеді, бұл оның тиімділігі мен объективтілігін анықтайды. Ақпараттық технологиялар гуманитарлық білімнің өзгеруі мен дамуын анықтайды. Гуманитарлық білім беру құрылымына ғылыми білімнің жаңа салаларының, гуманитарлық бағыттағы маманданулардың пайда болуына әкелетін Ақпараттық технологиялар енгізілуде. Математикалық аппаратты және ақпараттық технологиялар құралдарын пайдалану есебінен үлкен көлемдегі ақпаратты өңдеу арқылы гуманитарлық білім берудің тиімділігі артады.

Қазіргі заманғы адам білімге ие болуы, білуі (ақпаратты іздеуі, табуы, туындаған мәселелерді шешуі) әртүрлі ақпарат көздерін пайдалануы, ақпараттық технологиялар саласында жаңа білім алуы (оларды оқу мен зерттеуде пайдалану үшін) керек. Осы міндеттердің барлығын шешу үшін гуманитарлық білім берудің бірыңғай білім беру моделі пайда болады. Ол заманауи ақпараттық және педагогикалық технологияларға, ақпараттық қоғамның әдіснамалық принциптеріне негізделген.

Сонымен, білім беру моделі - бұл біздің алдағы іс-әрекеттерімізді жоспарлауда маңызды рөл атқаратын және осындай әрекеттерде бұрын алынған білімді пайдалануға мүмкіндік беретін білім құрылымы. Ақпараттандыру гуманитарлық және жаратылыстану ғылымдарының синтезіне серпін береді. Пәнаралық - қазіргі білім берудің басты белгісі. Нәтижесінде бірқатар ғылыми гуманитарлық салаларда (экономикалық,

элеуметтік, тарихи, құқықтық, археологиялық, психологиялық, лингвистикалық және т.б.) «салалық» информатиканың пайда болуы. Сондай-ақ, информатика ғылымының өзіне және ақпараттандырудың қоғамның дамуына әсері туралы көзқарас өзгерді, ал гуманитарлық пәндерді оқытуды бүгінде ақпараттық технологияларды қолданбай елестету мүмкін емес. Қазіргі заманғы инновациялық технологиялардың бірі-қашықтықтан білім беру. Бұл күндері Интернет желісінің арқасында мүмкін болды. Интернет гипертехнология ретінде анықталады, оған басқалардың барлығы кіреді және барлығына бәрін береді. Сырттай білім беру қашықтықтан білім беруге батыл және сенімді түрде ауыстырылады.

Қашықтықтан білім беруді дамытушылар келесідей оң жақтарын көрсетеді:

- икемділік (студент сабақтың орнын, уақытын және ұзақтығын өзі жоспарлай алады);
- модульділік (материал модульдермен қамтамасыз етіледі, студент өзіне не ұнайтынын өзі таңдайды);
- қол жетімділік (географиялық және уақыт шеңбері студент үшін маңызды емес);
- рентабельділік (оқу орындарын ұстауға, оқу және әдістемелік материалдарды басып шығаруға жұмсалатын шығындар азаяды);
- ұтқырлық (оқытушы мен студент арасындағы кері байланысты тиімді жүзеге асыру);
- көптеген студенттерді қамту (әр түрлі ақпарат көздеріне (деректер банктері, сараптамалық базалар, электрондық кітапханалар, білім базалары және т. б.) параллель және бір мезгілде жүгіну);
- технологиялық (білім беру процесінде телекоммуникациялық және ақпараттық технологиялардың соңғы жетістіктері қолданылады).

Жоғарыда айтылғандардың барлығы қашықтықтан оқытуда тұлғаға бағытталған оқыту әдісінің белгілері айқын көрінеді деп есептей отырып, білім беру мінез-құлқын дараландыруды нақтылайды. Компьютер ақпаратты берудің барлық түрлерін қамтыды, ол оқытушыны студенттермен жедел және объективті кері байланыспен қамтамасыз етті. Сондай-ақ қашықтықтан оқытудың сырттай оқытудан маңызды айырмашылығы оқытуды дараландыруды жүзеге асыру болып табылады (дәптер мен қалам компьютерді, поштаны – электронды пошта, оқулықты - электрондық оқулықты және т.б. ауыстырады).

Электрондық кітапханаға қызмет көрсетудің кең жүйесі пайда болды, оған мыналар кіреді:

- электрондық оқу залдары арқылы жеке жұмыс орындарынан қолжетімділігі бар ақпараттық қоймалар, электрондық басылымдар желісі;
- кітапханалар бойынша ақпараттық-іздеу жүйелерінің желісі;

- электрондық ақпаратты дайындау және шығару базасы (электрондық басылымдар);

- бірыңғай жүйесі бар электрондық каталогтар.

Бұл жүйе Интернет желісінде ашық қолжетімділігі бар жұмыс орындарының кешендерін құруға ықпал етті. Электрондық кітапханалар гуманитарлық мамандарға ғана емес, сонымен қатар әртүрлі білім салаларының мамандарына да қызмет көрсетеді.

Жоғарыда айтылғандарды қорытындылай келе, ақпараттық және компьютерлік технологиялар гуманитарлық білім беру үшін жақсы алаң деп айтуға болады.. Гуманитарлық пәндер оқытушылары мен студенттерге қажетті траекторияда белсенді дамуға көмектесетін жаңа бағдарламалық өнімдер үнемі жасалып, білім беру процесіне ақпараттық-коммуникациялық технологияларды енгізу және қолдану неғұрлым кең болса, соғұрлым тиімді болады.

Әдебиеттер:

1. Титова С.В. Информационно-коммуникационные технологии в гуманитарном образовании: теория и практика. Пособие для студентов и аспирантов языковых факультетов университетов и вузов. М., П-Центр, 2009. 240 с.

2. Применение ИКТ в высшем образовании стран СНГ и Балтии: текущее состояние, проблемы и перспективы развития. Аналитический обзор / – СПб.: ГУАП, 2009. – 160 с.: ил.